

SCI-CONF.COM.UA

**GLOBAL SCIENCE:
PROSPECTS AND INNOVATIONS**

**PROCEEDINGS OF V INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
DECEMBER 28-30, 2023**

**LIVERPOOL
2023**

GLOBAL SCIENCE: PROSPECTS AND INNOVATIONS

Proceedings of V International Scientific and Practical Conference

Liverpool, United Kingdom

28-30 December 2023

Liverpool, United Kingdom

2023

UDC 001.1

The 5th International scientific and practical conference “Global science: prospects and innovations” (December 28-30, 2023) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2023. 1042 p.

ISBN 978-92-9472-196-9

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Global science: prospects and innovations. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/v-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-global-science-prospects-and-innovations-28-30-12-2023-liverpul-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: liverpool@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Cognum Publishing House ®

©2023 Authors of the articles

138. *Гузар Б. С., Бондаренко В. С.* 786
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
139. *Гузар Б. С., Закамарко В. В.* 797
ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ І ЕФЕКТИВНІСТЬ ЙОГО ЗДІЙСНЕННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
140. *Гузар Б. С., Кисільов І. А.* 806
ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ
141. *Дерев'яно С. І., Патейчук Т. А.* 813
УДОСКОНАЛЕННЯ ГРОШОВО-РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ
142. *Добрунік Т. П., Запорожець А. М.* 821
ОБЛІКОВО-ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ
143. *Іскра О. Л., Городнічук Ж. О.* 828
THE MAIN TASKS OF THE STATE CUSTOMS SERVICE OF UKRAINE IN INTERNATIONAL ACTIVITY
144. *Кирилко Н. М.* 834
КЕРУВАННЯ ДАНИМИ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВІЙСЬКОВИЙ ПЕРІОД
145. *Кравченко М. О., Лобода Д. С.* 839
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЇ
146. *Кравченко С. І.* 846
ЦІНОУТВОРЕННЯ В ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА
147. *Красностанова Н. Е., Сергієнко В. Ю.* 849
РОЗВИТОК ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ
148. *Кулько-Лабинцева І. В., Кулько Д. В.* 851
ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ ПІД ЧАС ДІЇ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ. ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ДЕРЖАВИ ТА СУСПІЛЬСТВА
149. *Лега О. В., Канцедал Н. А., Яловега Л. В., Прийдак Т. Б.* 853
ПРИБУТКОВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: СУТНІСТЬ ТА ІНДИКАТОРИ
150. *Савош Г. П., Навізінська А. В.* 863
СУЧАСНИЙ СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ
151. *Сакун А. Ж.* 871
ПОЗИЦІЯ КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

ПОЗИЦІЯ КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Сакун Аліна Жоржовна,

к.е.н., доцент

Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Кропивницький, Україна

Анотація: Стаття присвячена теоретико-методичному обґрунтуванню положень й рекомендацій, спрямованих на розвиток й удосконалення функціонування системи контролю. Правильне використання методичних засобів внутрішнього контролю, який є на сьогодні одним із небагатьох доступних і водночас недооцінених ресурсів покращення функцій управління і володіння бізнесом, може сприяти підвищенню фінансових можливостей підприємства.

Ключові слова: контроль; система внутрішнього контролю; інформаційне забезпечення, управління; управлінський контроль.

Успішний розвиток суб'єктів бізнесу залежить лише від вчасного прийняття управлінських рішень. Виконання цих рішень визначає постійний контроль за їх своєчасним коригуванням, а також реалізацію заходів щодо забезпечення досягнення стратегічних цілей та виконання поставлених завдань у цілому на підприємстві та за кожним підрозділом окремо на певний період часу. Неадекватною сьогодні є і фрагментарна реалізація елементів систем обліку та контролю господарських процесів без їх системного зв'язку. У зв'язку з цим важливо сформулювати єдину ефективну систему обліку та контролю, що забезпечує правильне заповнення первинної та зведеної звітної документації, ефективність поділу виробничих активів, дотримання фінансової дисципліни та уникнення податкових санкцій тощо.

Досліджуючи проблеми організації обліково-контрольної системи та

інформаційного забезпечення управління підприємницької діяльності важливий вклад у розробку теоретико-методичних положень та практичних питань зробили вітчизняні і зарубіжні вчені, такі як: Бутинець Ф. Ф., Бруханський Р. Ф., Верига Ю. А., Камінська Т. Г., Кужельний М. В., Кулик В. А., Ленъ В. С., Лінник В. Г., Нападовська Л. В., Б. Нідлз, Фалько, Дж. Фостер, Ч. Т. Хорнгрен, Пушкарь М. С., Шеремет А. Д. та інші.

Створені на підприємстві обліково-аналітичне забезпечення, інформаційно-звітність і контроль відображають різні напрямки діяльності бізнесу, а також відносини, що виникають у процесі його господарської діяльності. Керуюче середовище, процедури механізму реалізації контролю та система обліку даних складають підсистему управління. Основна мета створення системи контролю на підприємстві - допомогти керівному персоналу ефективно виконувати свої обов'язки. Це досягається шляхом надання працівникам інспекційної служби рекомендацій, а також іншої інформації, отриманої під час перевірок [1].

У теперішніх умовах перед підсистемою управління існує завдання за трьома напрямками. По-перше, мати достатню інформацію, що відображає справжній стан справ. По-друге, організуйте послідовну, коротку, зрозумілу та просту презентацію. І по-третє: влаштувати можливість отримання інформації. Тільки оперативність, доречність та актуальність збору та обробки даних допускають приймати ефективні управлінські рішення та вчасно реагувати на зовнішню ситуацію. Експерти вважають, що інформація не може бути корисною, якщо вона несистемна, недостовірна або надходить із запізненням. У цьому сенсі звичний управлінський контроль, тобто контроль за рішеннями та поведінкою, які приймаються в організації з метою зростання прибутку, прибутковості та покращення фінансового стану [2], уже не відповідає своїм цілям і змісту.

Дефініція «контроль» певною мірою існує завжди там, де є управлінська діяльність взагалі, а не лише фінансово-господарська. Поняття контролю, яке виникло на початку XVIII ст., у процесі розвитку та більш детального

розширення наданих повноважень і сфери його застосування спричинило на початку ХХ ст. появи поняття контрольної системи, що включає чіткі нові елементи. Нові контрольні функції та сфера вживання, нові економічні напрямки діяльності стимулювали його концептуальний розвиток. З часом контроль еволюціонував від «твердого» до системного й орієнтованого на ризик контролю, налагоджуючи тісні стосунки з управлінським обліком, аналітикою та іншими компонентами.

Незважаючи на інтенсивні міждисциплінарні дослідження та практичні розробки, деякі сфери внутрішнього контролю потребують подальшого теоретичного розкриття. Питання формулювання поняття «внутрішній контроль» розглядалося неодноразово [3, 4]. Вивчення специфіки операцій внутрішнього контролю та розвиток системи внутрішнього контролю нереальне без чіткого судження смислу цих понять. У таблиці 1 зібрано більш розповсюджені характеристики поняття «внутрішній контроль».

Сутність традиційного розуміння управлінського контролю, розкриває саме контроль за рішеннями та позицією підприємства з метою збільшення прибутковості та покращення результату діяльності [5], уже не відповідає вимогам. Провідними недоліками управлінського контролю, які необхідно усунути шляхом введення нових методичних концепцій, є:

1. Управлінський контроль надто гуртується на бухгалтерському контролі, тоді як, облікова інформація більше використовується для виконання рішень, пов'язаних із звичайною діяльністю, саме оперативне управління.

2. Звичне управління нерідко подає фінансові дані, характеризуючи минулі результати діяльності, що може суперечити стратегічним цілям підприємства.

3. Звернення уваги на результативних фінансових показниках відволікає від нефінансових питань (задоволеність споживачів, якість послуг та продукції, види виробництва тощо). На думку [6], загальноживані показники призводять до введення управлінців в ілюзію щодо результативності та прибутковості бізнесу. Оскільки, популярні фінансові індикатори в визнаних системах

управління насамперед зосереджені на внутрішніх чинниках і не можуть функціонувати як індикатори завчасного застереження про зміни у суб'єкта підприємницької діяльності [7].

Таблиця 1

Дефініція «внутрішній контроль»

Джерело	Визначення
Білуха М. Т.	Уключає контрольні функції, які здійснюються власниками підприємств, комбінатів, організацій і підприємств, концернів, асоціацій відповідно до чинного законодавства.
<u>Бутинець Т. А.</u>	Є однією з основних функцій управління й системою постійного спостереження та перевірки роботи фірми задля оцінки обґрунтованості й ефективності ухвалених управлінських рішень, виявлення відхилень і несприятливих ситуацій, своєчасного інформування керівництва для прийняття рішень з усунення, зниження ризиків його діяльності й управлінню ними.
<u>Кулаковська Л. П.</u> , <u>Піча Ю. В.</u>	Внутрішній контроль як функція управління є засобом зворотного зв'язку між об'єктом управління й органом управління, інформуючи про дійсний стан об'єкта та фактичне виконання управлінських рішень. Внутрішній контроль – це процес, який забезпечує відповідність функціонування конкретного об'єкта прийнятним управлінським рішенням і спрямований на успішне досягнення поставленої мети.
Бойко Р.	Являє собою систему, що містить усі елементи організаційної структури – ресурси, процеси, структура, професійна культура, які разом об'єднують відповідних спеціалістів для досягнення цілей компанії й забезпечення достатнього рівня ефективності та результативності підприємства, правильності фінансових процесів і дотримання законів та нормативних актів.
Мельник М. В., Пантелеєв О. С., <u>Звездін А. Л.</u>	Процес, спрямований на одержання достатньої впевненості в тому, що економічний суб'єкт забезпечує: а) ефективність і результативність своєї діяльності, у тому числі досягнення фінансових та операційних показників, схоронність активів; б) вірогідність і своєчасність бухгалтерської (фінансової) й іншої звітності; в) дотримання чинного законодавства, у тому числі під час здійснення фактів господарського життя й ведення бухгалтерського обліку.
<u>Нагоев А. Б.</u> , <u>Сижажева С. С.</u> , <u>Аппоева Ж. А.</u>	Це суцільний безперервний процес відстеження якості управління цими організаціями, ефективності роботи менеджменту, досягнення поставлених цілей із мінімальними витратами, виявлення ризиків та їх своєчасне запобігання, а також виявлення внутрішніх резервів організації.

4. Традиційний управлінський контроль обертається навколо короткострокового обігу вирішення питань і тому не може знайти рівновагу між майбутніми та теперішніми цілями. Тому сталий управлінський контроль вже не повною мірою відповідає вимогам сучасному бізнесу та його стратегіям. Світовий досвід визначає два фундаментальних метода рішення ситуації.

Перший, контроль аналізує та визначає інструменти значимої системи, яка становить цілісну методологічну та інструментальну основу, що забезпечує виконання основних функцій управління – організації, контролю, обліку та аналізу, координації різних сторін процесу управління підприємством [7]. У цьому випадку питання про зв'язок інформаційного менеджменту з окремим суб'єктом у складі організації (підприємства) вирішується через Control – інструменту менеджменту, що направлено на здійснення задач компанії та сприяє:

- визначити якісні результати підприємства та представити їх у кількісному виразі;
- пошук відмінностей від планової справедливої вартості;
- розбирати наслідки відмінностей і приймати рішення щодо їх мінімізації.

Основним напрямком результативного рішення таких ситуацій є побудова самостійної служби контролю та аналізу на підприємстві.

Безперечно, контроль є невідривною частиною управлінського процесу будь-якого менеджера. Результативність менеджера в цьому сенсі полягає в тому, наскільки власник чує контрольний процес, наскільки він і його підлеглі контролюють технологію виконання попередніх призначень у системі управління компанією при впровадженні внутрішньої системи [8].

Метою управління підприємства є отримання результату, при якому функціонує контроль у всіх сферах процесах бізнесу. Успіх результату визначає відбір і вживання найважливіших правил. Побудова такої внутрішньої системи дає результат, відповідно контроль має функцію «ресурсів».

Контроль – це комплексне правове явище, яке має не лише процесуальні ознаки – зовнішні прояви, а й суттєві внутрішні аспекти, що включають цілі та наміри [9]. Рисунок 1 повністю розкриває всі об'єкти контролю для прийняття управлінських рішень.

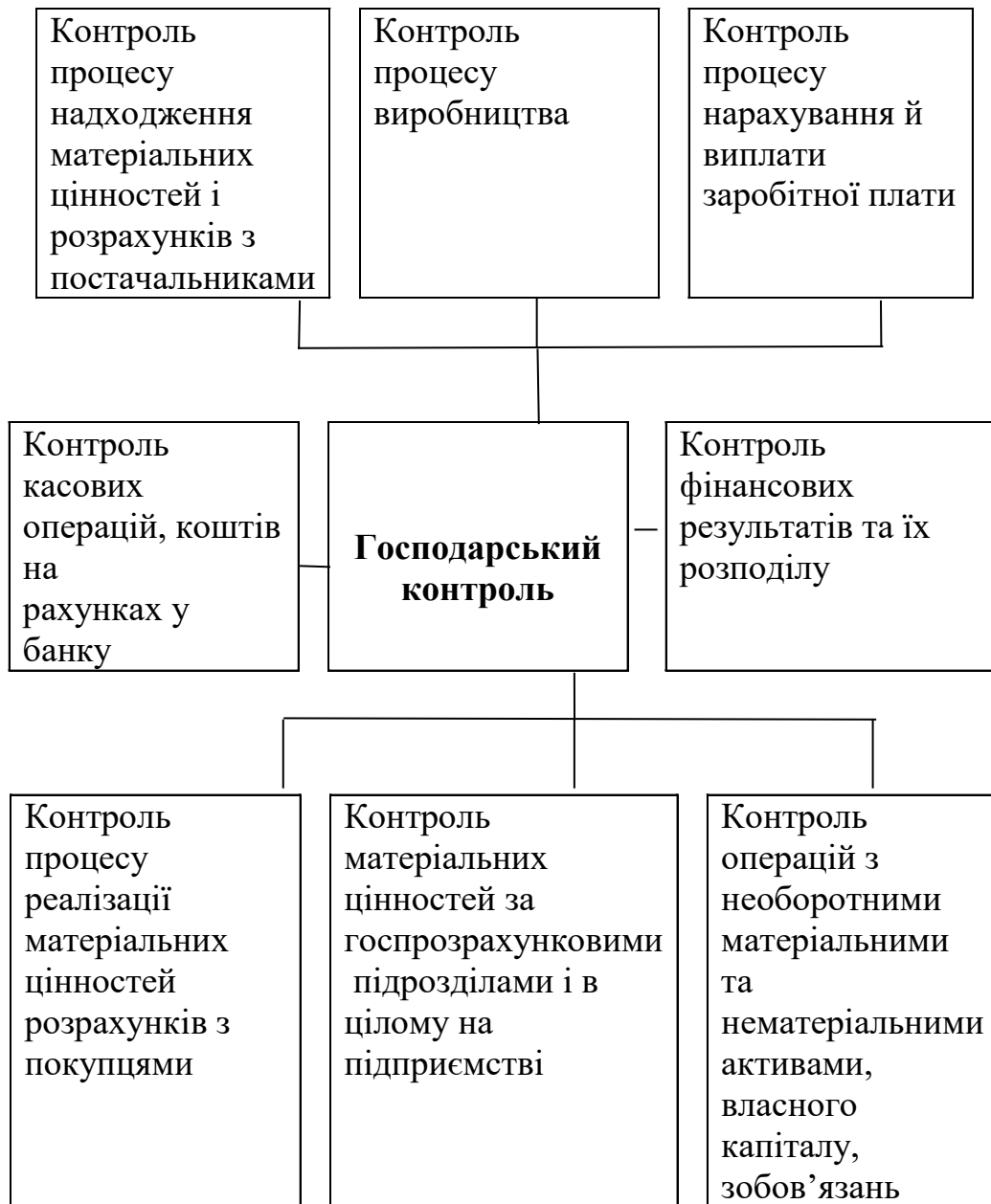

Рис. 1. Об'єкти контролю для прийняття управлінських рішень

Підсумовуючи аналіз викладеного матеріалу, можна побудувати систему інформаційного забезпечення обліку та контролю діяльності для бізнес середовища та охарактеризувати роль та негативний і позитивний вплив на їх місце в цій системі [10, 11].

Позиції контролю в системі інформаційного забезпечення управління підприємницької діяльності, а також місце облікової політики в цій системі наведено на рисунку 2.

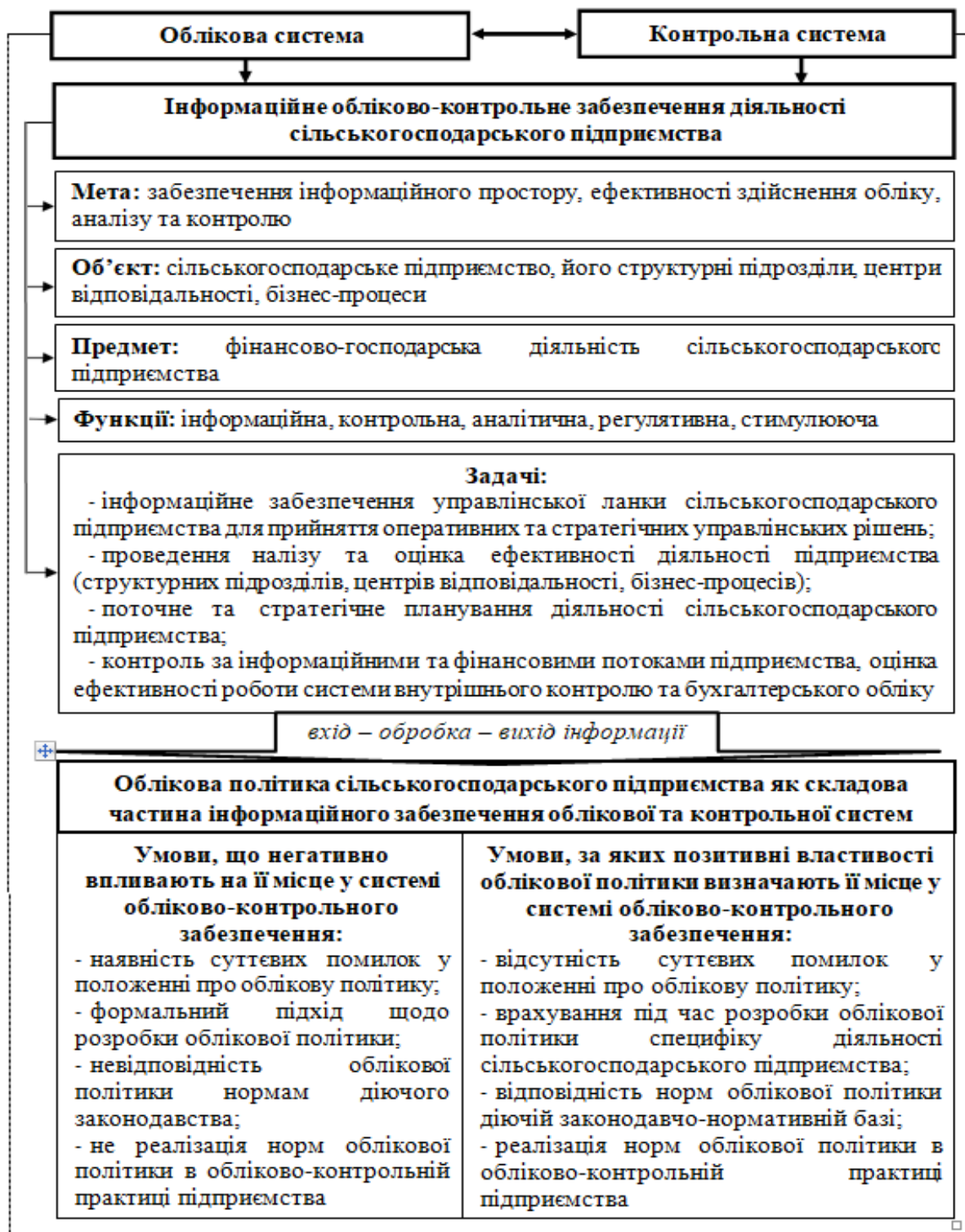

Рис. 2. Позиція контролю в системі інформаційного забезпечення управління підприємницької діяльності

Отже, на нашу думку контроль є економічною категорією, функцією управління, яка разом з обліковою функцією забезпечує інформаційну базу для управління підприємницької діяльності, а також незалежний зворотний зв'язок між об'єктами і суб'єктами управління.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Alina Zh. Sakun, Iryna V. Perevozova, Olha H. Kartashova, Oleksandr S. Prystemskyi, Andrii S. Mokhnenko, "Innovative Paradigm of Management Accounting and Development of Controlling in the Entrepreneurship" *Universal Journal of Accounting and Finance*, Vol. 9, No. 4, pp. 548-564, 2021. DOI: 10.13189/ujaf.2021.090403.
2. Drobyazko S., Shapovalova A., Bielova O., Nazarenko O., Yunatskyi M. Formation of Hybrid Costing System Accounting Model at the Enterprise. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2019. Vol. 23. Issue 6. URL: <https://www.abacademies.org/articles/formation-of-hybrid-costing-system-accounting-model-at-the-enterprise-8796.html>.
3. Бутинець, Т. А. (2008). Внутрішній контроль: суть і зміст. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*, 2 (44), 31–42.
4. Семенець А. Внутрішній контроль та система внутрішнього контролю в контексті міжнародного бізнесу: формалізація дефініцій. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2021. URL: <https://www.researchgate.net/publication/353763076>.
5. Сакун А. Ж., Карташова О. Г. Структура інформаційного забезпечення управління збутової діяльності підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 2. С. 112–117.
6. Collier, P. (2003). *Accounting for Managers – Interpreting accounting information for decision-making*, New Jersey: John Wiley and Sons. URL: http://library.imtdubai.ac.ae/content/e_books/E0012.pdf.
7. Hilorme T., Perevozova I., Sakun A., Reznik O., Khaustova Ye. (2020). Accounting model of human capital assessment within the information space of the enterprise. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. Vol. 24. Issue 3. P. 1–7. URL: <https://www.abacademies.org/journals/month-june-year-2020-vol-24-issue-3-journal-aafsj-past-issue.html>.
8. Сакун А. (2023). Науково-практичне розуміння контролю як багатоаспектної категорії. *Scientific Collection «InterConf+»*, 39(179): with the

Proceedings of the 8th International Scientific and Practical Conference «Current Issues and Prospects for The Development of Scientific Research» (November 19-20, 2023; Orléans, France) / comp. by LLC SPC «InterConf». Orléans: Epi, 2023. Pp.99-112. <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.11.2023>

9. Пристемський О.С. Організаційно-методичні аспекти внутрішнього контролю витрат підприємства. Scientific Collection «InterConf+», 40(183): with the Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Modern Knowledge: Research and Discoveries» (December 19-20, 2023; Vancouver, Canada) / comp. by LLC SPC «InterConf». Vancouver: A.T. International, 2023. С. 128-135.

10. Сакун, А., Пристемський, О. Обґрунтування необхідності формуванню внутрішнього контролю при здійсненні операцій з контрагентами. // Discussions for the improvement of science. Abstracts of II International Scientific and Practical Conference. Berlin, Germany. 2023. Pp. 89-93. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/discussions-for-the-improvement-of-science/>

11. Головацька С. І. Методичний інструментарій внутрішнього контролю у системі контролінгу витрат підприємства. Вісник ЛТЕУ. Економічні науки. 2020. Вип. 61. С. 78-83.

12. Каменська Т. О. Внутрішній контроль і аудит в управлінні: практ. посіб. / Т. О. Каменська, О. Ю. Редько; Наук. шк. аудиту, Нац. Центр Обліку та Аудиту. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015. – 375 с.